

ПОТПУНО НЕЗАВИСАН ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА — ИЗЛАЗИ СВАКЕ СУБОТЕ

ГОДИНА IV.

НОВИ САД, 4. јуна 1927.

БРОЈ 21

Вапај националног радништва!

Наша штампа, на жалост, врло мало, скоро и никако се не бави најважнијим социјалним проблемом данашњице: проблемом беспослице домаћег радништва! Част оном делу штампе, који се с времена на време сети, па и томе питању посвети који редак. Али ти случајеви су постали ретки, у толико ређи, у колико је бедно и оскудно стање нашег домаћег радништва постало веће и страшније.

А беспослица, то је једно тако деликатно, тако важно и компликовано питање, које засеца у живот свију нас, и тангира многа друга важна питања и многе друге обзире, који на изглед, никакве везе немају са беспослицом радника. Али код нас се социјална питања никада нису третирала онако, како ваља, никада се о интересу домаћег радништва није водила онолика брига, колико би то минималне потребе изискивале, код нас су врло често лаици, скроз неупућени партијски експоненти, сасвим лакомислено располагали судбином хиљаде и хиљаде радника.

Беспослица је несумњиво једна крупна последица данашње велике привредне и финансијске кризе. Као таква, она се мора третирати са гледишта привредног и са гледишта финансијског стања наше земље. У привредном погледу беспослица домаћег радништва значи за нас праву правцату опасност и једно опште зло, чије последице осећају и они, који можда за радништвом никакве ближе ве-

зе немају. Са финансијског гледишта, стање је још горе, јер услед велике оскудице у новцу, не може да се створе нове прилике за рад, не може да се пружи довољна помоћ за оне који ван своје кривице не могу да дођу до посла.

И узевши све то у обзир, морамо доспети до ове констатације: дужност је надлежних да зле последице које сустиже незапослено домаће радништво, свим силама сузбију! Ако не, може да дође и до крупнијих, можда чак и катастрофалних и немилых последица!

Шта су до сада учинили надлежни? Да ли су у довољној мери заштитили домаће радништво? Не мислимо на давање никакве помоћи нити стварање прилика за рад, него искључиво на оне мере, које су надлежни морали и давно могли предузети, да спрече тлачење и потискивање домаћег радништва. Мислимо на мере, које не коштају новаца, а које су надлежни мирне душе могли спровести. Није скоро ништа учињено, и у томе лежи сва трагедија нашег незапосленог радништва, које данас већ живи у крајњој беди, гладује и његов вапај се далеко чује!

Од стране приватних лица још се мање излази у сусрет домаћем радништву. Узмимо на пример Војводину. Покрајина у којој има велики број анационалних предузећа која цинички и дрско запостављају националне раднике (Србе и Хрвате) а запослују разне емигранте, нарочито оне из Ма-

ђарске, само за то што су им ови и по крви и по срцу ближи него наши радници Срби и Хрвати. Овом цинизму анационалних предузећа, у којима ради већином или искључиво само Мађари и Немци, треба стати свим силама на пут и наше национално радништво заштити бар у извесној мери, како не би у својој рођеној отаџбини клонули и поумирали од немања и глади.

Питамо надлежне, хоће ли већ једном енергично решити питање незапослених радника, Срба, Хрвата и Словенаца, који за љубав разних странаца и дошљака у своме рођеном дому не могу да дођу до коре хлеба и који нису далеко од тога, да узму у руке просјачки штап и оду у свет, да тамо потраже лепши и бољи живот.

Соколски Слет у Сомбору

Сутра у недељу, одржаће се у Сомбору Слет Сокола Бачке Жупе Светозара Милетића. — Истог дана извршиће се отварање новог великог Соколског Дома у Сомбору.

На слет и отварање одлазе данас и соколи београдске соколске жупе из Београда, Земун, Панчева, Врдника, Шапа, Ст. Пазове, Ваљева, Ковина и Карловаца. Соколи се крећу из Београда у 13 часова. Сва успутна друштва придружују се београђанима до Новог Сада. У Новом Саду београдска жупа се прикључује бачкој жупи и специјалним возем полазе за Сомбор Наши и београдски соколи враћају се у понедељак.

Војводина некад и данас

Културно-политичке и социјалне слице

Под овим насловом изнећемо пред наше читаоце низ чланака из пера једног нашег одличног публицисте који ће се односити на културно-политичку и социјалну историју наше покрајине, а у којима ће бити говора и о садашњем стању.

1. Војводина пре светског рата.

Између некадашње и данашње Војводине огромна је разлика. Територијално, Војводина се ни данас није изменила, под именом те покрајине подразумевају се сви они крајеви, који су били још давно пре рата насељени претежним славенским т. ј. српским живљем, а који су до конца рата потпадали у састав бивше Мађарске. Данас се под називом Војводина етнографско и остало често узима и Срем, што у ствари није нетачно, јер прилике у Срему подударају се сасвим, иако је Срем политички подпадао увек под Хрватску и Славонију. Политичке границе су дакле постојале, али у ствари никакве велике разлике није било.

Војводина пре светског рата имала је свагда карактер српског краја, где су Срби и остали Словени увек били у економској, културној и донекле и у политичкој надмоћности. Политички социјално, дакако, Срби су били у великој мери потлачени и потиснути у корист Мађара и Немаца.

Пољопривреда, занатство и трговина у Војводини цветали су пре рата можда у појачаној мери него данас. Наш живаљ је имао велики део пољопривреде, занатства и трговине у својим рукама, а у културном погледу су постојали такођер чврсти бедеми, а своју националну и верску самосталност, војвођански Срби су увек умели достојно да заштите.

Политичке прилике у Војводини пре рата, постојале су временом све несносније. Мађари су лагано, али сигурно и систематски радили на мађаризовању становништва у Војводини, па премда је то ишло доста тешко, било је крајева, где су они мађаризовање почели вршити са пуним успехом, нарочито у северним деловима Баната, међу Румунима и Србима, а у Бачкој међу Немцима, који су се нарочито асимилвали.

Светски рат је у погледу мађаризовања значио праву срећу за Србе у Војводини, јер по

свима знацима судећи, да је потрајало још неколико деценија систематска политика помађаривања отишла би веома далеко и довела до нежељених резултата. Често су и сами војвођански Срби ишли Мађарима у том погледу на руку. Неке црквене општине изјавиле су, да су „Сиромашне“ и не могу издржавати српске православне школе. Те школе су тада подржављене, а у том часу је у школе уведен као наставни језик мађарски, доведени у место Срба учитељи Мађари и Румуни и српској деци је најстрожије била забрањена у школи употреба српског језика. То је био жалостан доказ за Србе Војвођане, које су се из материјалних разлога, а потпуно без потребе, толико заборавили, да су школе предали на милост и немилост мађарских школских власти.

У Северном Банату је било случајева, где се многе српске породице помађариле. У др-

жавну службу нису примали Србе, ако је променуо име, могао је постати државни чиновник и дотерати и до високог ранга. Интересантно је, да Мађари нису тражили да Срби мењају веру, само име и народност!

На тај начин у неким школама у северном Банату било је већ православне школске деце, која није знала ни речи српски, њихови родитељи су били Срби, али су деца већ васпитана у мађарском духу, мађарском језику. Катихете су имали много муке са таквом децом. Они су морали учити из мађарских књига веронауку, дакле из католичких, и то као деца православне вере.

Сва је срећа, што су се оваке појаве видеде неп средно пред светски рат, дакле ствар са мађаризовањем била је тек у свом опасном почетку! И морао је доћи светски покољ, да спасе Српство и Војводину од највеће опасности, која му је претила!

Нешто што би ваљало исправити

Отворено писмо Г. Великом Капетану Станоју Михалчићу

Поштовани Господине

Велике Капетане!

Ван сваке је сумње да је велика и пријатна летња башта „Славнић“ не само најчувенија, него и ванредно лепа и највише привлачна башта у целом Новом Саду, више него ма која друга у нашој вароши. Ова радња која постоји већ преко педесет година уживала је увек добар глас, и пре рата па чак и за време рата, у летњој башти су се гости поред веселе музике забављали врло често и до зоре.

Тада ни та башта, ни музика ни гости нису никоме сметали и нико није забрањивао да музика свира и после једанајст сати ноћу у башти.

Због једног јединог суседа који изгледа да не воли музику, новосадска полиција је забранила да музика у Славнићевој башти свира дуже од једанајст сати ноћи. Нико жив од суседа сем једног изузетка, нема ништа против свирања музике у башти, нити коме то нарушује ноћни мир.

Колико смо успели сазнати преко ваших подручних органа, Господине велике Капетане, забрањена је свирка музике после једанајст сати ноћу у Славнићевој башти и то само на жељу једнога јединог господина, др. Храшка овдашњег адвоката.

Част нам је упитати Вас, Господине Велики Капетане, дали је овој молби удовољено пошто су узете све околности у обзир или не? Те околности су следеће: 1) Нико сем др. Храшка није противан свирању музике у башти; 2) господин Милан Страјков плаћа и држави и граду огромне порезе и таксу и заслужује од надлежних више пажње, него што му се до сада указало; 3) стотинама гостију губе могућност да се у најлепшој и најугоднијој башти после 11 сати ноћу забављају.

Зашто се за љубав једног јединог грађанина ни у шта не узимају интереси једног доброг порезника и забава стотине грађана, којима то право нико не може одузети? Зашто у неким другим баштама, па чак и у центруму града (Слобода, Вагнер) може музика да свира и до једног сата ноћу, а код Славнића не?

Зашто се код нас не мери све једнаком мером и зашто се појединцима угађа а многима не? Необично би сте нас обавезали, Господине Велике Капетане, када би променом забране за музику дали доказа о томе, да полиција у Н. Саду не годи једном, него целини.

Примите уверење о нашем дубоком поштовању!

Уредништво „Новог Сада“.

Суботица контра Нови Сад!

Суботичани не дају жељезничку дирекцију

Неки листови објавили су, да је већ свршена ствар са премештањем суботичке Жељезничке Дирекције у Нови Сад и да су већ све припреме учињене да се то премештење изврши најдаље до месеца септембра о. г. На надлежном месту, вест ових листова је и званично потврђена и тако ми стојимо пред једним свршеним чином, који се, следствено, не би смео мењати.

Али код нас и немогуће постаје могуће. Сетимо се само случаја са премештањем женске препарандије из Новог Сада у Стари Бечеј. (које никада није наступило, премда је и званично одлучено!)

Код нас све иде онако, како нигде не иде. Надлежни одлуче, свршен чин се ипак мења по шефу и личним рачунима појединаца. Када је већ нека ствар код нас дефинитивно решена, онда тек почињу депутације, ходања по Београду и разних интервенција, па се на крају испослује нешто сасвим обратно, нешто што надлежни нису стварно ни желели првобитном својом наредбом. Тако је женска препарандија и на даље остала у Новом Саду, премда то никакве стварне потребне нису изискивале.

Тако је сада и са Жељезничком Дирекцијом која треба да се премести у Нови Сад. Суботичани у свом локалном патриотизму и свакако и из локално личних интереса жале што ће неколико стотина чиновника и службеника отићи из Суботице. — Дигли су путем штампе и путем разних депутација праву хајку против Новог Сада и премештања жељезничке дирекције. Износе се аргументи, колико немогући, толико и смешни, а негира се Новом Саду, да је центар Војводине. Као да то одиста никада није ни било и као да то он стварно не може ни бити. Поред строго централистичке политике, коју влада доследно спроводи на све стране, доиста би било чудновато, да Нови Сад не стекне права на то, да у истини постане центар Војводине. Сви услови су за то ту, а то не може оборити никакав локални патриотизам Суботичана нити извртања факата.

Надлежни овога пута не смеју имати никаквих посебних обзира. Жељезничка Дирекција треба да се премести у Нови Сад, а коме то није право, мо-

же само да се љути и ништа више.

Централизација Војводине је данас потребнија више него икада. У доба тешке привредне и финансијске кризе то је питање првокласне важности, које

се не сме занемарити за љубав сишућних, малих локалних интереса. Ни у ком случају. Суботички локалпатриоти нека прежале овај губитак и нека мудро увиде, да друкчије не може и не сме бити.

Како се понашају неки трговци у Новом Саду?

Затварање радњи и празници

Као што је познато, затварање радњи је и законом регулисано, а спада у делокруг новосадске Трговачке Коморе, која с времена на време обавештава трговце и остале власнике уличних локала, како и када треба затварати радње. Спровођење и надзор за одржање ових одредаба спада у делокруг полицијских власти.

Али шта се догађа? Изгледа нам да се те уредбе односно затварања радњи не одржавају ни за време највећих празника. Док новосадска полиција преко својих органа сваке недеље будним оком мотри на то, да трговци „не продају шта окол“, дотле се на све остале не обраћа пажња.

Тако се догодило на православни Спасовдан. Многе радње су биле затворене, а неке нису. У Краља Александра улици биле су све радње затворене сем Париског Магазина, чији власник — Песинг — изгледа да никако не познаје православни календар и о највећим

православним празницима ни мало рачуна неће да води. У Краља Петра улици био је сличан случај. Радња Пискера, Вајнер и Клаубера, Сингера, Шварца и новоотворена конфекција Шварц и Колта биле су цео дан отворене?

Дали је тој господи познато, да се за време бившег мађарског режима нипошто није тако нешто смело догодити? Сами Мађари и Јевреји су предњачили тада са затварањем радњи на веће православне празнике, а Срби трговци су то умели ценити. Зашто данас, у српској држави, није (и не може да буде тако?)

Да ли дотична господа трговци рачунају на то, да у њихове радње заилази и велики број православних Срба, који тамо свој новац остављају и који нису слепи да не виде, како се православни празници од стране баш те госпде трговаца ни ушта не узимају. Доста жалосно, када се о томе и јавно мора већ да говори.

За сређивање војвођанске привреде

Конференција у Новом Саду

Војвођански привредни кругови још никако не престају захтевати од надлежних, да већ једном обаве дефинитивно сређивање привредних прилика у Војводини, које су у последње време постале већ сасвим несношљиве. Непрестане политичке трзавице и владине кризе бациле су у позадину сва, па и најважнија привредна питања, а услед тога игнорирања привреде наша покрајина много штете трпи.

Последњих дана опет се осећа јак притисак од стране надлежних за плаћање пореских заостатака, али нико од њих не пита, да ли је под данашњим привредним околностима икоме могуће, ма и приближно да удовољи својим платежним обавезама. За привреду и њено унапређење или баш обестеређење, ништа се није учинило, али се тражи да се порез плаћа!

Привредни кругови из Војводине су покренули акцију, да

се у блиској будућности одржи једна већа привредна конференција у Новом Саду, која би се позабавила свим актуелним и важнијим привредним и финансијским питањима. На тој конференцији би се имала створити на основу конкретних предлога платформа за потпуно привредну консолидацију или бар почетак да се та консолидација оствари.

Привредни кругови позивају на ову конференцију г. Др. Мехмеда Спаха, министра трговине и индустрије, све привредне стручњаке и заинтересована лица, која би имала да кажу своју реч о сређивању наше привреде.

Ако Вам је потребан кофер или други кожни артикли, то се обратите са поверењем зготовљачу Г. Дитриху, Краља Петра 30.

ВЫТРЕБАТЕ

ДИН. 229.

ЛУКСУЗНЕ

ДОБРЕ
ЦИПЕЛЕ

ДИН. 269.

ЛЕФТИНЕ И

ПОДКТИЧНЕ

ДИН. 249.

УДОБНЕ

ЕЛЕГАНТНЕ

Ваша

Само код нас могуће!

Око осветлења у Новом Саду

Већ од дужег времена се опажа, да на пољу расветљивања појединих градских улица нема ни мало реда ни распореда. Неке улице осветљене су сувише, а у неким на неколико стотина метара уопште нема светлости, тако да човек није никада сигуран куда пролази.

Ова аномалија произилази од туда, што се без икакве логике пале плинске лимпе тамо, где већ има електричних жаруља, а тамо где нема електричних светиљки, нема, као у пркос, ни плинских лампи. Такав је случај у Скерлићевој улици, где на рејону од 50 до 60 метара има четири лампе, такорећи једна поред друге, а још горе је у Натошевићевој улици, код куће бр. 13. где на истом зиду на два метра растојања има јак плинска лампа, и електрична светиљка. Мало даље нема дуго уопште никакве лампе.

Питамо се ми, зашто се то тако ради и имали кога да о томе води рачуна? Зашто се траћи за нека места и сувише светлости, а на неким местима, где је то потребно нема никаквих лампи? Каква му је то мудрост и зашто се то не измени? Или је то можда из разлога неке „више градске политике“?

Не знамо, код нас је све могуће.

Једна неумесна одлука

Цвећарска школа треба да остане у Новом Саду

Код нас се, као што је познато, по старом нашем рецепту, ради све наопако. Ништа код нас не иде онако, како би стварно требало да иде, а што год се ради иде унатрашке, изгледа на неки пркос и инат, не знамо са чије стране. Експерименти са премештањем разних институција из и у Нови Сад још увек се настављају. Али и ту се конзеквентно остаје при наопаком начелу, све се ради обратно.

Док се депутације заузимају, да у Новом Саду остану за Нови Сад не толико важне, шта више и непотребне установе од терета за сам град, дотле се и ногама и рукама ради на пресељавању оних установа, без којих Нови Сад не може и које се не би смеле из Новог Сада уклањати.

Тако чујемо, да се са надлежне стране баве мишљу, да се Државна Цвећарска Школа, која постоји већ неколико го-

дина у Новом Саду, премести из Новог Сада. Није потребно посебно наглашивати, да ова школа има свог нарочитог значаја не само са стручно-школског гледишта, него и са гледишта привреде, јер Цвећарска Школа је једна првокласна и необично важн привредна установа, која треба да се одржи баш у самоме културном, привредном и административном центру наше покрајине.

Премештење Цвећарске Школе не сме се ни под којим условом дозволити и сваки Новосађанин и сваки онај, коме на срцу леже заједнички интереси Војводине треба најодлучније да боре, да Нови Сад не изгуби оваку важну установу као што је Цвећарска Школа.

— У доба када се ради на томе, да се Жељезничка Дирекција не премести у Н. Сад, треба појачаном силом радити на томе да Цвећарска Школа остане у Новом Саду, јер то захтевају интереси не само Новог Сада, него и целе Војводине, као најважнијег саставног дела наше земље.

Ко противно ради, тај је непријатељ Новог Сада и Војводине!

Потврђена смртна осуда

Жарко Лацковић, који је пресудом окружног суда у Панчеву осуђен на смрт, што је две девојчице, једну од 9, другу од 11 година силовао, угушио и бацио у Дунав, пресуда, коју је апелациони суд својевремено одобрио, уложио је жалбу на касациони суд тражећи блажу казну, јер да је у часу, кад је починио то двоструко силовање и убиство са предумишљањем био несвестан онога, што ради.

Међутим начин, како је он починио та тешка дела, искључује његову тврдњу. Он је 3 јуна 1926. у Панчеву завео девојчице Катарину Вајнхоф и Јелисавету Никлаус да пођу с њим до Дунава. Ту их је присилио да скину гаћице и тад, држећи једну руком другу силовао, затим угушивши прву силовао и другу па усмртио и ову. Узео је тад једно па друго мртво тело и бацио у Дунав. Он је испрво порицао, али касније кад су се наша сопрога *delicti* гаћице, марамица и ташна његових жртава све признао. Његову одбрану касациону суд није уважио и потврдио је на расправи 1. о. м смртну осуду.

Сад он зависи од личности Њ. Величанства Краља. Ако ова не стигне испаштава на вешалима свој језовити злочин.

Трамвајске невоље

— Вечерњи возови без трамваја —

Пише нам један читалац: „Од дужег времена се опажа, да новосадска Електрична Централна не прати са довољно пажње кретање појединих возова на жељезничкој станици у Новом Саду. И услед тога, свакодневно се дешава, да неки важни возови, који стижу на новосадску станицу, са великим бројем путника, остану без трамваја и то у доба, када би трамваји још могли саобраћати.“

Тако на пример сомборски воз који долази у четврт на осам у вече на новосадску станицу остаје без трамваја, па премда је такорећи још видно и дан, путници узалудно ишчекују трамвајска кола, нема их ни од куда.

Управа Електричне Централне треба да води рачуна о томе, да нема свако 20 и више динара за фијакер или аутомобил, а да има болесних и слабих људи који ни могу да иду пешке. Ако је можда нови ред вожње незгодан за трамваје у Новом Саду, треба службу реорганизовати, јер трамвајска служба треба да се равна по потребама публике, а никако не публика према трамвајима! Јер нашта нам онда трамвај, када се њиме не можемо користити у оној мери, у којој то није ни немогуће ни интересу Електричне Централне штетно!

Новосадски јади

Опет то проклето поливање!

Марковићева кућа се руши већ неколико недеља и Новосађани имају једно „уживање“ више сада. Поред тога исто рушење те куће траје и преко потребе дуго времена, услед рушења ствара се на главној улици и на Тргу Ослобођења толики неред, толика прашина и магла, да то већ постаје неиздржљиво и скроз несносно. Радње које се налазе непосредно уз кућу која се руши, као што је и Дрогерија Хигијеја, пропатиле су највише услед ове недаће.

Осим тога, што нико не излаже своја прса огромној прабини и магли од креча па не иде у те радње, сами људи за послени у радњи имала су шта да прогутају и да се напате последњих дана.

Ред би био, када се кућа на таквом прометном и важном саобраћајном месту руши, да се за време сувог и топлог

времена по неколико пута дневно полива, радови би текли и много лакше и брже, и не би се стварао тај луд неред, који смо могли да сретнемо ових дана. Али код нас се ништа не ради како треба.

Имамо прскалице, т. ј. ауто-танкове за поливање новосадских улица, али су ови у првом реду за параде и неке „маневре“ створени, а не за поливање места где се руши кућа. Тако на пример, већ у јутро око 5 сати наши градски пожарници — под командом Ђуре Полита, коме се не спава — најревносније „маневришу“ око католичке цркве, дижу се на Магирусу и поливају католичку цркву, као да се, божепрости, црква руши, а не кућа за отварање нове улице. И док св. цркви нимало није потребна вода, а рушеној кући и сувише, ми Новосађани се добротом неких надлежних гушимо у прабини и смраду и чекамо спас, тојест да се већ доврши рушење, јер дотле мира и онако нећемо имати.

Мемоари Влад. Ђорђевића Књига за коју се показује огроман интерес

Као што смо у „Новом Саду“ већ објавили, овдашња угледна књижара „Славија“, одлучила је да изда Мемоаре Владана Ђорђевића, нашег књижевника и бившег великог и веома активног српског државника. — Књижара је учинила све потребне припреме за издавање ове књиге од великог значаја и књижевне вредности, па се она већ увелико налази у штампи а како дознајемо, већ крајем овог месеца изаћиће из штампе и разашлићати претплатницима и књижарама.

Агилни и увек модерни госп. Влада Лежмирац, шеф књижаре „Славија“, учинио је једну одиста лепу гесту, када се примио овог замашног и великог посла, али његова заслуга ће бити награђена већ и тиме, што је интерес за Мемоаре огроман, па се чак из иностранства, а нарочито из Чехословачке јављају претплатници у великом броју. Сем тога, госп. Лежмирац заслужује посебно признање, што се постарао да књига буде одиста уметнички опремљена, на одличној хартији и дивној штампи, тако да ће читаоци књиге имати одиста једну укусну ствар у руци.

Како дознајемо, претплата на Мемоаре се прима само још до 15. јуна, после тога узимаће

се само предбелешке, наравно по скупљој, већ тада књижарској цени. Свако дакле, ко жели своју библиотеку да обогати овом одиста добром и значајном књигом, треба да похита и да се претплати до горњег рока.

Когод цени и воли књигу не треба да пропусти а да не набави Мемоаре јер то је не само интересантна лектира за све нас, него и књига од културног и историјског значаја.

Једна годишњица 30-годишњица смрти Илије Округића-Сремца

Нама Новосађанима и Војвођанима нису непозната дела, која је за собом оставио хрватски књижевник и песник Илија Округић-Сремац, жупник града Петроварадина, који је постао славан по својим лепим народним комадима и песмама. Илија Округић-Сремац био је у своје доба популарна личност, а његови народни позоришни комади, као „Саћурица и Шубара“, „Риђокоса“ и остали дају се још и данас по нашим позорницама.

30. маја ове године навршено је 30 година од смрти Илије Округића-Сремца. Још као дете он се васпитао у својој тада чувеној сељачкој задрузи Округић, која је у рату 1848 против Мађара дала 6 војника, који у војсци постадоше официри и неки дотераше и до генералског чина.

Илија Округић је сахрањен на Тек јама, код цркве „Снежне госпе“, где му је у зиду цркве овековечен спомен надгробном плочом и овим натписом са речима пок. новосадског проте Јована Храниловића, песника:

*„Свечениче, песнице и друже,
Који но се не рађају често,
Два племена над гробом шуге.
Понајбољи им је несто.*

*Хрватска ти мила мати —
Златом ће ти име оковати
(Хрватска и Српска Матица)*

Поводом тридесетогодишњице смрти нашег славног књижевника и песника, треба сви љубитељи лепе песме и народних позоришних комада да се дубоко поклоне над гробом Илије Округића-Сремца и да се са пијететом сете његових дела која ће вечно живети.

Сваку нову књигу имаде стално на стоваришту књижара „Славија“.

ШТА СЕ ЧУЈЕ?

Пре још крашког времена чуло се на све стране, да ће се одржати општински избори у Војводини. Од како дође нова влада, ти гласови су умукли, о изборима ни разговора. Суботички градски начелник вратио се ових дана из Београда и донео собом списак новоименованих чланова проширеног савета града Суботице! Значи, да од општинских избора у Војводини бар у блиској будућности, ништа неће бити. Када је надлежнима стало да именују још и нове чланове за проширене градске савете, онда смо на чисто с тиме, да скоро нећемо скинути с врата постављене чланове општинских управа, дакле народ у том погледу не сме и не може још увек да каже своју реч! Доста жалосно и карактеристично и за данашњу владу, а препоручили би и њеним присталицама да о овој ствари мало дубље промисле.

Опет се може поновити отрцана, стара, али још увек актуелна девиза: Војводина је добра крава музара, али да јој се дају и нека права, то не!

И онда се нека госпада чуде, да се у Војводини ствара и шири сепаратизам и покрајина добија јако сепаратистички колорит! Они то желе и они на то натурују нашу покрајину, који иначе највише галаме против сваког сепаратизма! Тако је и није друкчије...

ШТРАНД-одела за купање најјефтиније код Еугена Клајна Новисвд, Вел. Бечкерек и Сента.

А ПОЛО

4., 5. и 6. јуна 1927.

Краљица Сабе

Светска атракција у осам дивних чинова.

У главној улози:

Betty Benthe

О ДЕОН

Нема представе.

Народна привреда И Аустријанци се уче од Бате

*Значајан говор Гласови-
тог Творничара „Бате“,
Аустријским Индусти-
јалцима.*

Доњааустријско обртничко друштво, одбор за пропагирање америчких метода рада, подузео је 9. п. м. излет у Злин, у сврху рагледавања Батиних творница ципела и кожа. На том је излету учествовало 70 особа из индустрије и трговине, међу њима многи творничари, а вођа пута био је дворски саветник др. Кобач.

Познати велики творничар Томас А. Бата, поздравивши је излетнике следећим говором: Врло ми је велика част што могу да поздравим у мом подuzeћу аустријске колеге моје. Ваше колективно научно путовање најбољим је доказом да за Ваше подuzeћа тражите нове, рационалне методе, што више наших искуства буде понео појединац за собом, то ћемо се више веселити. Ја невидим опасност по моје творнице, а ни по мој народ, у развијању индустрије и благостања суседних народа. Не видим опасност, у индустријама, које траже рационалне методе у производњу код својих иноземних колега. Ја видим опасност у оним елементима, што код куће чуче, па из страха пред губитком због њихова неплодна рада, хушкају области на заштитне царине, а народе на међусобно неповерење и мржњу. Ми индустријалци знамо, да се благостање народа може да изгради само рационалном производњом, те да почива на привредној сарадњи свих европских народа. Сматрајмо дакле нашом дужношћу, да гајимо међународно поверење. Почнимо одмах свако код самога себе.

Вођа излетника захвалио се на пријатељским речима и на гостопримству, рекавши између осталог:

— Учесници путовања уверени су, да ће у светски познатом етаблисману и учити и упознати много новог и дра-

гоценог. Што је г. Бата казао о трговинској политици, и о модерној индустријској политици, потпуно се слаже са назорима присутника.

Народи европски, морају се приближити господарски, а своје индустрије морају да усавршавају рационално и не тек технички него и погледом на радне прилике, у ком је погледу баш фирма Бата у Злину створила узорито.

Учесници оставише Злин пуни признања за виђено, задивљени зградама, радом и организацијом овог подuzeћа светског гласа.

— Целокупан инжињерски и канцеларијски прибор добија се код Милана Ивковића, Нови Сад. Краља Петра улица 1.

Распад Радићеве странке у Војводини

— Једна политичка занимљивост —

Војводина никада није оскудевала у политичким сензацијама, као што је у своје време била доста велика сензација, да се основала Радићева странка у Војводини, тако исто је сада — можда још и више — занимљиво, да се Радићева странка у Војводини данас налази већ у распадању, услед неслоге и потпуног неспоразума појединих вођа у странци.

Услед унутрашњих партијских трзавица — а по свој прилици због кандидација за још нерасписане изборе — дошло је до крупнијих промена у Радићевој странци у Војводини, који ће судбоносно утицати и доводити у опасност цео опстанак те партије у нашој покрајини.

Председник сомборске организације и потпредседник суботичке организације Радићеве странке иступили су пре два дана са многобројним својим присталицама из странке и основала самосталну војвођанску сељачку странку, која ни у чему неће зависити од Радићеве странке и имати сасвим нов, на другој основи базиран програм. Наш Стипица преживљује тужне дане, не завидимо му!

Шта ко мисли о врућини!

Бата Владета — Да могу од врућине нешто да мислим, ја бих већ нешто мислио, али сада не мислим, шта бих то могао мислити.

Ђура Полиш — Пре свега треба католичку цркву поливати са „Магируса“, па ће врућине и прашине нестати из Новог Сада. То је сасвим сигурно!

Станоје Мишић — Шкембичи, цревче, хладна прасетина и пиво троше се и у највећој врућини, па дабоме...

Егзекutori порески — Сада је лако инкасирати порез, људе не може да подиђе језа када се ми појавимо...

Мане Бубањ — За мене је најгоре, нема кише...

Корзо биоскоп — Ово лепо време, па укућани баш свако вече да гледају представе?

Мор Кертес — Само да у овој врућини не дођу добровољци да пазаре у мојој радњи. А добровољне прилоге лети и онако не дајем.

Ставра Новаковић — Мајстор је и вештак ко сада може да издржи поред фуруне!

Коста Добродолски — Баш је фино, што сам фациран.

Васа Малочић — Сада се људи и без казана кувају!

Градски отац — Мислим да би се новим наметом могло доћи до лепог прихода. Сваког ко се затекне у хладу треба опорезовати са градском таксом.

Фабрика леда — О боже помози и дуго и овако!

Дориштетерови гости — Да место воде, пију ледену кафу.

Гости од „Слободе“ — да пију воду грејану на сунцу.

Миле Јаковљевић-Бомба — да се жеђ може угасити само вермутом и пивом, а по том одлети до куће.

Исак Алмозлино-Мусолини — да су за време очајних врућина много боље и пријатније рускиње него српкиње.

Власник, издавач и одговорни уредник Душан Чампраг, Нови Сад. Краља Александра ул. 7.

СНИЖЕНЕ ЦЕНЕ са 20 процената на сву нову приспелу парфимерију. Пре него би што купили, погледајте цене у дрогерији

К. ЖИВОЗНОВИЋА — Н. Сад, Зграда Матице Српске